

Συνέδρια της Ελληνικής Επιστημονικής Ένωσης Τεχνολογιών Πληροφορίας & Επικοινωνιών στην Εκπαίδευση

Τόμ. 1 (2004)

4ο Συνέδριο ΕΤΠΕ «Οι ΤΠΕ στην Εκπαίδευση»

Η Αρχιτεκτονική Δομή ενός Παιδαγωγικού Σεναρίου στη Διδασκαλία Ξένης Γλώσσας με την Ενσωμάτωση των Νέων Τεχνολογιών

Ελευθερία Δογορίτη

Βιβλιογραφική αναφορά:

Δογορίτη Ε. (2026). Η Αρχιτεκτονική Δομή ενός Παιδαγωγικού Σεναρίου στη Διδασκαλία Ξένης Γλώσσας με την Ενσωμάτωση των Νέων Τεχνολογιών. *Συνέδρια της Ελληνικής Επιστημονικής Ένωσης Τεχνολογιών Πληροφορίας & Επικοινωνιών στην Εκπαίδευση*, 1, 133-142. ανακτήθηκε από <https://eproceedings.epublishing.ekt.gr/index.php/cetpe/article/view/8973>

Η Αρχιτεκτονική Δομή ενός Παιδαγωγικού Σεναρίου στη Διδασκαλία Ξένης Γλώσσας με την Ενσωμάτωση των Νέων Τεχνολογιών

Ελευθερία Δογορίτη

Καθηγήτρια Εφαρμογών

Τ.Ε.Ι Ηπείρου, Τμήμα Εφαρμογών Ξένων Γλωσσών στη Διοίκηση και το Εμπόριο

28^{ης} Οκτωβρίου 32, 45444 Ιωάννινα

edogor@teiep.gr

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στην εισήγηση θα προσδιορισθούν η έννοια και η χρήση ενός παιδαγωγικού σεναρίου, το οποίο θα ενσωματώνει παιδαγωγικό ή μη υλικό από το Διαδίκτυο ή θα αξιοποιεί ένα πολυμεσικό λογισμικό με στόχο τον εμπλουτισμό της διδασκαλίας της ξένης γλώσσας. Θα μελετηθεί η ανάγκη ύπαρξης της αρχιτεκτονικής δομής του παιδαγωγικού σεναρίου, η οποία θα στηρίζεται στις επιλογές, βάσει συγκεκριμένων κριτηρίων, των διδασκόντων, οι οποίοι επιθυμούν να αξιοποιήσουν παιδαγωγικά το αυθεντικό υλικό που τους παρέχει το Διαδίκτυο ή το λογισμικό. Θα καταγραφούν οι παράμετροι ενσωμάτωσης των πολυμεσικών εργαλείων, που πρέπει να λάβουν υπόψη τους οι διδάσκοντες ώστε να δομηθεί σωστά η εκπαιδευτική διαδικασία με στόχο : α) οι μεν διδάσκοντες να έχουν ευρύτερη οπτική των παιδαγωγικών καταστάσεων που δρομολογούνται και ένα κριτικό βλέμμα στην παιδαγωγική αξία ενός διδακτικού υλικού β) οι δε διδασκόμενοι να συνειδητοποιήσουν την χρησιμότητα αυτής της διαδικασίας και τα αναμενόμενα αποτελέσματα. Μέσα από αυτή την οπτική θα καθορισθούν και θα αναλυθούν τα βήματα που πρέπει να ακολουθήσουν οι διδάσκοντες στην επινόηση του παιδαγωγικού σεναρίου, στην παραγωγή σχετικού υλικού, στην εφαρμογή και αξιολόγηση του σεναρίου.

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ: παιδαγωγικό σενάριο, παράμετροι ενσωμάτωσης πολυμεσικών εργαλείων, διδασκαλία ξένης γλώσσας, παραγωγή παιδαγωγικού υλικού, επινόηση, εφαρμογή και αξιολόγηση σεναρίου

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Δεν μπορούμε να αντιληφθούμε την παιδαγωγική αξιοποίηση του υπολογιστή ή οποιασδήποτε τεχνολογίας έξω από το ιδιαίτερο περιβάλλον μιας σχολικής τάξης. Η επιτυχής χρήση των Νέων Τεχνολογιών στην τάξη εξαρτάται τόσο από την ποιότητα του υλικού (παιδαγωγικού ή μη), όσο και από τον τρόπο που ενσωματώνουμε αυτήν την τεχνολογία λαμβάνοντας υπόψη τα χαρακτηριστικά των διδασκόμενων, των μαθησιακών στόχων, των ιδιαίτερων συνθηκών.

Κατ'αυτήν την έννοια, ο διδάσκων παίζει τον κεντρικό ρόλο στην οργάνωση της πορείας της τάξης του με στόχο να εκμεταλλευτεί με τον καλύτερο τρόπο τα εκπαιδευτικά και επικοινωνιακά εργαλεία με ή χωρίς σύνδεση (παιδαγωγικά προϊόντα, λογισμικά, εκπαιδευτικές ιστοσελίδες, αυθεντικό υλικό, ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, τηλεδιάσκεψη, "chat", "forum", κλπ.), κι αυτό γιατί η εκμάθηση μιας ξένης γλώσσας με τη συνδρομή του Διαδικτύου είναι μια διαδικασία πλούσια η οποία: α. αφορά στην ανάπτυξη πολλών δεξιοτήτων και δραστηριοτήτων (ακουστικές, έκφρασης,

κατανόησης) και β. επιτρέπει στους διδάσκοντες να έχουν πρόσβαση σε μια μεγάλη γλωσσολογική ποικιλία (λεξιλόγιο, εικόνες, φωτογραφίες, γραφικά –χάρτες, σχέδια, πίνακες, στατιστικές- ηχητικές εγγραφές, μαγνητοσκοπήσεις, μουσική, τραγούδια, κινούμενα σχέδια, ηλεκτρονική αλληλογραφία, κλπ.).

Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗΣ

Η ενσωμάτωση των τεχνολογικών εργαλείων μπορεί να γίνει σε διαφορετικές στιγμές της μαθησιακής διαδικασίας. Η επιλογή των διδασκόντων να τα ενσωματώσουν μια συγκεκριμένη στιγμή, εξαρτάται από έναν αριθμό παραμέτρων που πρέπει να λάβουν υπόψη για να αποκτήσουν οι διδασκόμενοι σωστές γνώσεις. Η έννοια της ενσωμάτωσης όπως την παρουσιάζει ο Manguepot (2001:72) ανταποκρίνεται σε δυο θεωρίες, η μια πιο παιδαγωγική, ή άλλη πιο θεσμική. Δηλαδή, ενώ η πρώτη ανταποκρίνεται στον ορισμό που έδωσε ο Bourguignon (1994) ο οποίος τοποθετεί τον καθηγητή να ενσωματώνει με συνεκτικό τρόπο τα μαθήματα χρησιμοποιώντας τις τεχνολογίες σε ένα παιδαγωγικό πλαίσιο, η δεύτερη αφορά τον θεσμό μέσα στον οποίο εντάσσεται η εκμάθηση των ξένων γλωσσών: εάν θέλουμε να εισάγουμε τις τεχνολογίες πρέπει να αναρωτηθούμε για το «γιατί» (Ποιους στόχους ακολουθούμε; Τι περιμένουμε από τις ΤΠΕ;) και για το «πώς» (Ποια μέσα χωρο-χρονικά; Ποια προϊόντα; Ποιο πλαίσιο; Ποια μάθηση;).

Επεξεργαζόμενοι την δεύτερη έννοια, οι Hérimo και Petitgirard (2002: 113) κατέληξαν σε έναν πίνακα όπου καταγράφονται αναλυτικότερα οι παράμετροι ενσωμάτωσης πολυμεσικών εργαλείων, οι οποίες θα ευνοήσουν είτε μια κλασική διαδικασία εκμάθησης γλωσσικών δεξιοτήτων είτε την επεξεργασία ενός σχεδίου με περίπλοκες εργασίες που να προσομοιώνουν πραγματικές καταστάσεις. Στην τελευταία περίπτωση, η εκπαιδευτική διαδικασία εξελίσσεται σαν ένα σενάριο λεπτομερώς σχεδιασμένο από τον καθηγητή βασισμένο σε ένα πολυμεσικό λογισμικό ή σε αυθεντικό υλικό του Διαδικτύου.

Έτσι λοιπόν, καλούνται οι διδάσκοντες να απαντήσουν στις ερωτήσεις του παρακάτω πίνακα:

Παράμετροι ενσωμάτωσης	Προβληματισμοί-Λήψη αποφάσεων-Ασκήσεις
Τι ;	Ορίζεται το υποστηρικτικό υλικό που θα χρησιμοποιηθεί καθώς και το θέμα σε σχέση με τις ανάγκες και τις εργασίες
Γιατί ;	Συνδέει το πολυμεσικό υλικό με άλλα υποστηρικτικά υλικά
Για ποιόν ;	Καθορίζεται το κοινό
Για να κάνει τι ;	Ορίζονται τα αναμενόμενα αποτελέσματα θέτοντας στόχους
Πότε ;	Σε συνδυασμό με τις εργασίες, αποφασίζεται η κατάλληλη στιγμή για την ενσωμάτωση: πριν, κατά τη διάρκεια, μετά.. Ανάγκη να περιγραφεί η εξέλιξη της παιδαγωγικής διαδικασίας ή του σεναρίου.
Πώς ;	Υλικοτεχνική οργάνωση: χώροι εργασίας, ωράριο, κατανομή εργασιών και ρόλων.

Πίνακας 1.

Η ερώτηση «τι; » τονίζει την ανάγκη να οριστεί το υποστηρικτικό υλικό σύμφωνα με τις ανάγκες των διδασκόμενων και τις εργασίες που θα γίνουν. Ωστόσο, αυτή η διαδικασία περιπλέκεται όταν πρόκειται να χρησιμοποιηθεί ένα λογισμικό του οποίου η ετικέτα δίνει

ελάχιστες πληροφορίες ή όταν κάποιες ιστοσελίδες οι οποίες παρέχουν πληροφόρηση χρειάζονται προσοχή. Σύμφωνα με τους Héjino και Petitgirard (2002) όταν πρόκειται να χρησιμοποιηθεί λογισμικό θα πρέπει να ληφθούν υπόψη τα παρακάτω:

- Το επίπεδο και η ηλικία των διδασκόμενων
- Οι παιδαγωγικοί στόχοι
- Οι ικανότητες ή οι δεξιότητες που αναπτύσσονται
- Η τυπολογία των δραστηριοτήτων που προτείνονται στους διδασκόμενους
- Η ανάλυση των προβλεπόμενων απαντήσεων
- Οι διαδράσεις ανάμεσα σε διαφορετικά μέσα
- Η οργάνωση των παραθύρων
- Οι τρόποι χρήσης
- Οι ευκολίες πλοήγησης και τα πιθανά ίχνη
- Οι τεχνικές προϋποθέσεις

Όταν πρόκειται να χρησιμοποιηθούν ιστοσελίδες, θα πρέπει πρώτα να γίνει ένας σαφής διαχωρισμός: ως υποστηρικτικό υλικό δεν περιλαμβάνονται κουίζ, σταυρόλεξα, ανακατεμένες λέξεις ή προτάσεις και άλλες διαδραστικές ασκήσεις, διότι αν και αυτά συντελούν σημαντικά στην εκμάθηση μιας γλώσσας, παραμένουν ασκήσεις εξάσκησης, αξιολόγησης, αλλά δεν αφορούν στην κατασκευή ενός σεναρίου που ενσωματώνει περιεχόμενο που προέρχεται από το Διαδίκτυο.

Έπειτα, σύμφωνα με τον Sprenger (2002: 28-30), θα πρέπει να τεθούν κάποια κριτήρια επιλογής που θα ανταποκρίνονται σε παιδαγωγικά και τεχνολογικά κριτήρια:

1. Μονιμότητα της ιστοσελίδας: αυτό σημαίνει ότι ενοούνται οι εκπαιδευτικές ή οι κυβερνητικές σελίδες. Οι προσωπικές μπορεί να παρέχουν αξιολογικό υλικό αλλά ίσως να μην υπάρχουν αργότερα.
2. Σπουδαιότητα της ιστοσελίδας: κρίνεται σκόπιμο να επιλεγούν ιστοσελίδες που προκαλούν το ενδιαφέρον και την ευχαρίστηση λόγω της στιγμιαίας αξιολόγησης της εικόνας του Διαδικτύου από τους διδασκόμενους σε αντίθεση με πυκνογραμμένες σελίδες που παραπέμπουν σε βιβλία.
3. Αισθητικά κριτήρια: η ιστοσελίδα πρέπει να τραβά την προσοχή αλλά να μην είναι υπερβολικά φορτωμένη. Τα εφφέ και τα κινούμενα σχέδια τραβούν αμέσως την προσοχή αλλά αποπροσανατολίζουν τον διδασκόμενο από την μελέτη του ξενόγλωσσου κειμένου.
4. Εγκυρότητα της ιστοσελίδας: σε αντίθεση με τα βιβλία που ελέγχονται σχολαστικά για τυπογραφικά λάθη, πολλές ιστοσελίδες και κυρίως όσες έχουν σχεδιασθεί από μεμονωμένα άτομα, έχουν λάθη τόσο στο περιεχόμενο όσο και στην ορθογραφία. Για το λόγο αυτό, ο διδάσκων οφείλει να εξετάσει πρώτα το περιεχόμενο της ιστοσελίδας που επιθυμεί να χρησιμοποιήσει στην τάξη, και να μη το θεωρήσει δεδομένο, όπως θα έκανε με ένα ξενόγλωσσο βιβλίο. Επιπλέον, πρέπει να γνωρίζει ότι οι πιο αξιόπιστες πληροφορίες βρίσκονται σε πανεπιστημιακές ή κυβερνητικές ιστοσελίδες.
5. Διαδραστικότητα: είναι σημαντικό να υπάρχει εύκολη και γρήγορη πρόσβαση στην ιστοσελίδα που έχει επιλεγεί ώστε ο χρόνος αξιοποίησης των πληροφοριών να είναι ικανοποιητικός. Σε περίπτωση προβληματικής σύνδεσης, ο διδάσκων μπορεί να έχει αποθηκεύσει την ιστοσελίδα και να δουλέψουν οι διδασκόμενοι χωρίς σύνδεση. Εάν η έρευνα απαιτεί επίσκεψη σε διάφορους συνδέσμους, πρέπει να δοθούν συγκεκριμένες οδηγίες πριν τη δραστηριότητα.
6. Πολιτισμικό ενδιαφέρον: χάρη στο Διαδίκτυο η κουλτούρα κάθε χώρας της οποίας διδάσκεται η γλώσσα, γίνεται γνωστή και προσιτή μέσα από φωτογραφίες, εικόνες, βίντεο, μουσικά κομμάτια, χάρτες, καλλιτεχνικά δρώμενα, λογοτεχνικά κείμενα, πολιτικά, κλπ.

7. **Επικαιρότητα:** αφορά στη συχνότητα ανανέωσης του υλικού της ιστοσελίδας. Πολλές ιστοσελίδες εξαφανίζονται μετά από κάποιο διάστημα επειδή είναι ανενεργές. Η αξιοπιστία και η εγκυρότητα μιας ιστοσελίδας κρίνονται σε μεγάλο βαθμό από την ανανέωση του υλικού της.
8. **Γρήγορη, αργή σύνδεση:** αυτό έχει ως αποτέλεσμα να «κατεβαίνει» γρήγορα ή αργά η ιστοσελίδα που έχει επιλεγεί. Είναι χρήσιμο να γίνεται ένας έλεγχος πριν την έναρξη του μαθήματος και το προτιμότερο είναι να έχει προστεθεί η ιστοσελίδα στα «Αγαπημένα».
9. **Ποιότητα γραφικών:** οι εικόνες παίζουν σημαντικό ρόλο στον εμπλουτισμό του εκπαιδευτικού υλικού. Η αναζήτηση και το «κατέβασμα» μιας εικόνας απαιτεί κάποιο χρόνο και η γνώση επεξεργασίας και ενσωμάτωσής της στην εργασία τους από τους διδασκόμενους.
10. **Τεχνικά κριτήρια:** είναι εξίσου σημαντικά όσο η επιλογή υλικού για το σενάριο. Ο τύπος του φυλλομετρητή, οι απαραίτητοι κωδικοί, τα απαραίτητα λογισμικά, η λειτουργία του υπολογιστή και των περιφερειακών, η σύνδεση στο Διαδίκτυο, η παρουσία τεχνικού στήριξης κατά τη διάρκεια του μαθήματος.
11. **Συγγραφικά δικαιώματα:** πολλές ιστοσελίδες και λογισμικά επιτρέπουν την ανατύπωση μόνον για εκπαιδευτικούς σκοπούς. Καθίσταται σαφές ότι απαγορεύεται η εμπορική εκμετάλλευση του γλωσσικού και πολυμεσικού περιεχομένου της ιστοσελίδας από τον διδάσκοντα.

Η ερώτηση «γιατί;» αφορά στην επιλογή και στη χρήση του πολυμεσικού υπολογιστή ως την πιο ενδεδειγμένη σε σχέση με ένα άλλο υποστηρικτικό υλικό όπως το μαγνητόφωνο, το βίντεο ή το εγχειρίδιο. Αυτό σημαίνει ότι ο διδάσκων ενσωματώνει τα πολυμεσικά εργαλεία έχοντας λάβει υπόψη του την παιδαγωγική τους διάσταση και χρησιμότητα στο παιδαγωγικό σενάριο.

Η ερώτηση «ποιος;» αφορά στην επιλογή και χρήση συγκεκριμένων πολυμεσικών εργαλείων που να ανταποκρίνονται: α. στο επίπεδο ηλικίας του διδασκόμενου και β. στο επίπεδο γλωσσικών και τεχνικών δεξιοτήτων που κατέχει ο διδασκόμενος. Με άλλα λόγια, ο τελικός χρήστης είναι αυτός που θα ληφθεί υπόψη στη διαδικασία ενσωμάτωσης διαδραστικών εργαλείων με στόχο την ομαλή εκπαιδευτική διαδικασία.

Η ερώτηση «για να κάνει τι;» προϋποθέτει σαφή ορισμό των επιδιωκόμενων στόχων και των αναμενόμενων αποτελεσμάτων. Με αυτόν τον τρόπο θεωρείται ότι η ενσωμάτωση πολυμεσικών εργαλείων είναι επιτυχής διότι και προσδιορίζονται οι παιδαγωγικοί στόχοι των δραστηριοτήτων που πρέπει να κάνει ο διδασκόμενος δουλεύοντας αυτόνομα ή συνεργατικά και αξιολογείται η χρησιμότητα των πολυμεσικών περιβαλλόντων σε σχέση με τη διαδραστικότητα που προσφέρουν προωθώντας την διερευνητική μάθηση.

Η ερώτηση «πότε;» καθορίζει την στιγμή κατά την οποία διεξάγονται στο εργαστήριο υπολογιστών οι πολυμεσικές δραστηριότητες όπως καθορίζει το παιδαγωγικό σενάριο.

Τέλος, η ερώτηση «πώς;» αντιστοιχεί στον συνολικό τρόπο ενσωμάτωσης των πολυμεσικών εργαλείων στη διεξαγωγή του σεναρίου σε σχέση με τον χώρο και τον χρόνο: ορίζονται ο χώρος εργασίας, οι διδακτικές ώρες που προβλέπονται για κάθε στάδιο μάθησης, τα ωράρια του μαθήματος σύμφωνα με το ωρολόγιο πρόγραμμα, η κατανομή εργασιών και ρόλων.

Με αυτόν τον τρόπο ενσωμάτωσης των νέων τεχνολογιών δομείται σωστά η εκπαιδευτική διαδικασία διότι οι διδάσκοντες αποκτούν ξεκάθαρη οπτική των παιδαγωγικών καταστάσεων που δρομολογούνται και αξιολογούν το διδακτικό υλικό ταυτόχρονα, οι διδασκόμενοι μισούν σε ένα διαφορετικό μαθησιακό περιβάλλον όπου συνειδητοποιούν τη χρησιμότητα αυτής της διαδικασίας και τα αναμενόμενα αποτελέσματα.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΞΕΛΙΞΗΣ ΕΝΟΣ ΣΕΝΑΡΙΟΥ

Μέσα από ένα άλλο πρίσμα αξιοποίησης και ενσωμάτωσης των νέων τεχνολογιών στην εκπαιδευτική διαδικασία, οι καναδοί συγγραφείς M. Laurier και J. Viens (2000: 334-337) και ο

R. Bibeau (2000) προτείνουν για την εκμάθηση μιας ξένης γλώσσας, μια συστηματική διαδικασία για την ανάπτυξη σεναρίων, η οποία όμως –αντίθετα με την παραπάνω θέση των γάλλων συγγραφέων- χωρίζεται σε πέντε στάδια μέσω των οποίων αναλύουμε, συλλαμβάνουμε και μετά αξιολογούμε την εμπειρία ενσωμάτωσης των τεχνολογικών εργαλείων. Πιο συγκεκριμένα προτείνουν τα εξής:

1. Ανάλυση της κατάστασης: καθορίζονται οι παράμετροι της κατάστασης όπως οι ανάγκες των διδασκόμενων, το επίπεδο γνώσεων, οι φυσικές και υλικές προδιαγραφές. Έπειτα προσδιορίζονται οι παιδαγωγικοί στόχοι.
2. Επιλογή του σεναρίου: η χρήση ενός σεναρίου απεικονίζει τον εξελικτικό χαρακτήρα μιας παιδαγωγικής δραστηριότητας. Θα υπάρξει το προπαρασκευαστικό στάδιο το οποίο θα δημιουργήσει κίνητρα μάθησης και θα ανακαλέσει στη μνήμη των διδασκόμενων γνώσεις που κρίνονται απαραίτητες για την εποικοδόμηση των νέων, κάνοντας χρήση ενός λογισμικού, μιας ιστοσελίδας, ενός οπτικοακουστικού ντοκουμέντου. Θα ακολουθήσει το στάδιο διδασκαλίας/μάθησης, δηλαδή η διεξαγωγή των δραστηριοτήτων που επιτρέπουν τη μάθηση σύμφωνα με τους στόχους που τέθηκαν. Σε αυτό το στάδιο, το σενάριο πρέπει να καθορίζει τους ρόλους αντίστοιχα του διδάσκοντα και του διδασκόμενου καθώς και τον τρόπο διαχείρισης της τάξης.
Το επόμενο στάδιο θα είναι αυτό της σύγκρισης/ εφαρμογής, όπου οι διδασκόμενοι θα επιχειρήσουν να συγκρίνουν τις προηγούμενες με τις νέες γνώσεις, να δημιουργήσουν συνδέσμους ανάμεσα στις πληροφορίες που ανακαλύπτουν, να συνειδητοποιήσουν την εξέλιξη των δεξιοτήτων τους, να αντιμετωπίσουν δυσκολίες, να οργανώσουν τις γνώσεις τους και να τις μοιραστούν μεταξύ τους.
Θα ακολουθήσει το στάδιο της αξιολόγησης η οποία μπορεί να έχει διττό χαρακτήρα: εάν στοχεύει στο να βελτιωθούν οι γνώσεις κατά τη διάρκεια του σεναρίου, θα έχει διαμορφωτικό χαρακτήρα· εάν στοχεύει να διασφαλίσει την εμπέδωση των νέων γνώσεων, τότε θα έχει τελικό χαρακτήρα (Pouts-Lajus & Riché-Magnier, 1998: 94). Τέλος, το σενάριο θα πρέπει να προβλέπει μια φάση ανατροφοδότησης η οποία θα επιτρέπει στους διδασκόμενους να χρησιμοποιήσουν τις γνώσεις και τις δεξιότητες που απέκτησαν και σε άλλα γνωστικά αντικείμενα.
3. Παραγωγή παιδαγωγικού υλικού: αφού επινοήσει το σενάριο, ο διδάσκων θα παράγει το απαραίτητο υλικό για την πραγματοποίησή του. Αυτή τη στιγμή, τα πολυμεσικά εργαλεία δεν θεωρούνται ως ανάγκη αλλά ως ένα μέσο διδασκαλίας / μάθησης όπως όλα τα άλλα.
4. Εφαρμογή του σεναρίου: αντιστοιχεί στην παιδαγωγική διαδικασία αυτή καθαυτή. Ο διδάσκων ελέγχει ώστε η εφαρμογή του σεναρίου να μη ξεφεύγει από τα στάδια της επινοήσης: προπαρασκευή, διεξαγωγή, σύγκριση, αξιολόγηση και ανατροφοδότηση.
5. Αξιολόγηση και έλεγχος του σεναρίου και του παιδαγωγικού υλικού: μετά την εφαρμογή του σεναρίου, ο διδάσκων θα πρέπει να αξιολογήσει τον τρόπο ενσωμάτωσης των πολυμεσικών εργαλείων στο παιδαγωγικό σενάριο ώστε αυτή η χρήση να μην οδηγεί σε ένα κολάζ δραστηριοτήτων άσχετων μεταξύ τους. Η διαδικασία αξιολόγησης και ελέγχου θα εμπεριέχει: α. τη μελέτη των στόχων προς επίτευξη, β. τη χρήση κατάλληλων τεχνολογικών μέσων, γ. μια σύγκριση ανάμεσα στα αναμενόμενα αποτελέσματα και σε αυτά που προέκυψαν.

Αντίθετα, για τους Hérimo και Petitgirard (2002:114-115) η διαδικασία εξέλιξης ενός σεναρίου περιλαμβάνει τα εξής στάδια: α. κατανόηση των εντολών, της άσκησης ή του ρόλου, β. κινητοποίηση γνώσεων, συλλογή πληροφοριών βάσει των δεδομένων, γ. επεξεργασία των πληροφοριών, δ. σύνθεση των επεξεργασμένων πληροφοριών, ε. συζήτηση: επαλήθευση, διαπραγμάτευση. Είναι σαφές ότι διαφοροποιούνται από τη θέση των M. Laurier και J. Viens στο μέτρο που προτείνουν κάθε φορά επιμέρους βήματα ενσωμάτωσης και αξιολόγησης, πρώτα των

τεχνολογικών εργαλείων, έπειτα του καθορισμού των περιεχομένων και των δραστηριοτήτων και δίνουν μια συγκροτημένη αρχιτεκτονική δομή στο παιδαγωγικό σενάριο.

Αυτά τα στάδια αφορούν στη χρήση του υποστηρικτικού υλικού και των δραστηριοτήτων που επιβάλλει το σενάριο και απαιτούν τη χρήση γνώσεων, τεχνικών ικανοτήτων και στρατηγικών μάθησης όπως προτείνουν οι συγγραφείς στον παρακάτω πίνακα:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΤΙΚΑ ΒΗΜΑΤΑ	ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ	ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ	ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΕΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ	ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ
Κατανόηση της εντολής, της άσκησης ή του ρόλου	Εντολή για παραγωγή γραπτού λόγου (επιστολή, περιγραφή, οδηγίες...). Εντολή για παραγωγή προφορικού λόγου (τηλεφωνική ή πρόσωπο με πρόσωπο) προς τον προϊστάμενο ή έναν πελάτη	Ανάγνωση Ακρόαση Σημειώσεις	Κατανόηση γραπτών μηνυμάτων Κατανόηση προφορικών μηνυμάτων Καθορισμός τελικού στόχου και των απαιτούμενων δραστηριοτήτων για να επιτευχθεί ο ρόλος	Τεχνικές ανάγνωσης και αναζήτησης δεδομένων με στόχο να καθοριστεί η άσκηση και οι επιμέρους δραστηριότητες
Συλλογή πληροφοριών	Γραπτά κείμενα Άρθρα εφημερίδων, περιοδικών Μπροσούρες, κατάλογοι Ωράρια μέσων μεταφοράς, Χάρτες, Ηχητικά ντοκουμέντα, Κασέτα, Βίντεο Λογισμικό Τηλεφωνική συνδιάλεξη ή πρόσωπο με πρόσωπο	Ανάγνωση Ακρόαση Διατύπωση ερωτήσεων Σημειώσεις	Αναγνώριση-σφαιρική και λεπτομερής- γραπτών και ηχητικών μηνυμάτων Κατάθεση ερωτήσεων Σημειώσεις	Τεχνικές γρήγορης και λεπτομερούς ανάγνωσης Στρατηγικές ακουστικής κατανόησης Στρατηγικές προφορικής διαδραστικής επικοινωνίας Τεχνικές κράτησης σημειώσεων
Επεξεργασία της πληροφορίας	Γραπτά κείμενα Σημειώσεις που κρατήθηκαν κατά τη συλλογή πληροφοριών Λεξικά, Εγκυκλοπαίδειες Λογισμικά Διαδίκτυο	Επιλεκτική ανάγνωση Παραγωγή γραπτού λόγου σύμφωνα με τις εντολές	Επεξεργασία περιεχομένου:επεξεργασία σημειώσεων Ταξινόμηση, επιλογή, τροποποίηση, ιεράρχηση οργάνωση, απομνημόνευση των συλλεχθέντων δεδομένων	Τεχνικές ανάγνωσης Τεχνικές σύνθεσης των ντοκουμέντων Αναφορά Περίληψη
Απόδοση της πληροφορίας	<u>Στον γραπτό λόγο:</u> Επιστολή, Περιγραφή, Μπροσούρα, Σύνθεση, Αναφορά, Περίληψη <u>Στον προφορικό λόγο:</u> Αναφορά, Προφορική παρουσίαση	Σύνταξη γραπτού κειμένου Προφορική παρουσίαση	Επεξεργασία της μορφής Οργάνωση και παρουσίαση μιας γραπτής / προφορικής αναφοράς	Τεχνικές παρουσίασης γραπτών εγγράφων (επιστολή, αναφορά, μπροσούρα) Τεχνικές προφορικής παρουσίασης
Συζήτηση	Συζήτηση με: Έναν καθηγητή Συμμαθητές Μέλος επιτροπής Ιεραρχία Πελάτη Υπάλληλος υπηρεσίας	Διαδραστική επικοινωνία με έναν ή περισσότερους συνομιλητές Υποστήριξη προσωπικής άποψης, επιχειρηματολογία, διαπραγμάτευση	Καθοδήγηση και επίτευξη μιας συνομιλίας με συγκεκριμένο στόχο	Στρατηγικές διαδραστικής επικοινωνίας

Πίνακας 2

Σε κάθε διαδικαστικό βήμα οι ασκήσεις και οι δραστηριότητες στις οποίες καλούνται οι διδασκόμενοι, έχουν ως στόχο να εμπλουτίσουν τις γλωσσικές τους δεξιότητες, τις πολιτισμικές τους γνώσεις, να τελειοποιήσουν την κατανόηση προφορικών ή γραπτών μηνυμάτων, να αποκτήσουν επικοινωνιακές τεχνικές και στρατηγικές.

Με άλλα λόγια, ένα σενάριο κινείται γύρω από τρεις άξονες: μεθοδολογικό, πραγματικό και γλωσσικό. Επιτρέπει την κινητοποίηση των γνώσεων, προτρέπει σε μια μεθοδολογική προσέγγιση των ασκήσεων με οδηγίες, με επιμέρους βήματα, με στρατηγικές κατανόησης και παραγωγής, παρέχει την κατάλληλη στιγμή τα γλωσσικά εργαλεία για την πραγματοποίηση των ασκήσεων, κινητοποιεί σε μεγάλο βαθμό τους διδασκόμενους οι οποίοι δεν συνειδητοποιούν πόσο γρήγορα κάνουν τα επιμέρους βήματα για να φτάσουν στο στόχο τους ` ενσωματώνει τέλος, τις νέες τεχνολογίες με πολύ μεγάλη επιτυχία και αξιολογεί.

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Η αξιολόγηση αποτελεί αναπόσπαστο μέρος ενός παιδαγωγικού σεναρίου και μπορεί να έχει διαμορφωτικό ή τελικό χαρακτήρα. Σημαντικότερο ρόλο φαίνεται να παίζει ένα σενάριο που θα χρησιμεύσει ως εργαλείο προσωπικής αξιολόγησης – η βαθμολόγηση και η αποτίμηση γνώσεων και ικανοτήτων θα αφορούν ξεχωριστά κάθε διδασκόμενο - παρά έχοντας στόχο μια συλλογική εργασία καθοδηγούμενη από τον διδάσκοντα και τη συνεργασία μεταξύ των διδασκόμενων- όπου πρόκειται για συλλογική αξιολόγηση. Ενας πίνακας ο οποίος παρουσιάζει συγκεντρωτικά την αξιολόγηση των διαφορετικών δεξιοτήτων που απαιτούνται σε κάθε στάδιο του σεναρίου, είναι για τους Héripno και Petitgirard (2002) ο πιο ενδεδειγμένος τρόπος συνολικής αξιολόγησης των επιμέρους δεξιοτήτων. Ενδεικτικά προτείνεται από τους συγγραφείς ο παρακάτω πίνακας:

Διδασκόμενοι	Οργάνωση Χρήση Χρόνου	Γλωσσικές Δεξιότητες	Κατανόηση γραπτού λόγου	Κατανόηση προφορικού λόγου	Διαδραστική επικοινωνία	Επεξεργασία πληροφοριών	Παραγωγή γραπτού λόγου	Παραγωγή προφορικού λόγου
Νίκος								
Άννα								
Άκης								
Ελλη								

Πίνακας 3.

Αυτή η διαδικασία αξιολόγησης αποκτά διπλό ενδιαφέρον διότι αντανακλά την πορεία του διδασκόμενου καθώς επίσης και το τελικό αποτέλεσμα της παιδαγωγικής προσέγγισης.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Ένα παιδαγωγικό σενάριο όπως παρουσιάστηκε στην παρούσα εισήγηση, αρχιτεκτονικά δομημένο όπως το προτείνουν οι γάλλοι συγγραφείς, στοχεύει στην μέγιστη αξιοποίηση των εκπαιδευτικών και επικοινωνιακών εργαλείων καθώς επίσης και στην μείζονος σημασίας ανανέωση των παιδαγωγικών μεθόδων διδασκαλίας των ξενόγλωσσων μαθημάτων. Αναμφίβολα, όταν συνδυάζονται οι επαγγελματικές δεξιότητες του διδάσκοντα με τον πλούτο των πολυμεσικών εργαλείων και με μια σχετική αυτονομία του διδασκόμενου, τότε μπορούμε να μιλήσουμε για τη βέλτιστη χρήση των νέων τεχνολογιών στην εκμάθηση των γλωσσών: διδάσκοντες και

διδασκόμενοι πρέπει να εκπαιδεύονται με νέες μεθόδους διδασκαλίας. Δεν θα μάθουμε ποτέ μια γλώσσα αποκλειστικά μέσα από ένα υπολογιστικό σύστημα αλλά θα ήταν κρίμα να μην το εκμεταλλευτούμε για να καταστήσουμε τη διδασκαλία/ μάθηση πιο αυθεντική, πιο ελκυστική, πιο αυτόνομη.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Bibeau, R. (2000), Guide de rédaction et de présentation d'un scénario pédagogique et d'une activité d'apprentissage, <http://ntic.org/guider/textes/div/bibscenario.html>
- Bourguignon, C. (1994), *Comment intégrer l'ordinateur dans la classe de langues*, Paris : CNDP
- Hérino, M. et Petitgirard, J-Y. (2002), *Langues et multimédia. De la réflexion à la Pratique*, CRDP de l'académie de Grenoble
- Laurier, M. et Viens J. (2000), La familiarisation des futurs maîtres aux technologies de l'information et de la communication, Dans L. Duquette et M. Laurier (dir.), *Apprendre une langue dans un environnement multimédia*, 325- 347, Québec : Les Editions LOGIQUES
- Mangenot, F. (2001), Multimédia et apprentissage des langues, Dans J. Crinon et Ch. Gautellier (dir.), *Apprendre avec le multimédia et internet*, 59-74, Paris :Retz
- Sprenger, R. (2002), *Internet et les classes de langues*, Paris : Ophrys

